

FAGPLAN FORSKNING

2020 – 2023

Innledning

Forskning og kunnskapsproduksjon er en sentral del av Museum Nords samlede virksomhet. Kunnskap ligger hele tiden i bunnen av det vi formidler til vårt publikum - det er kjernen i det å fremstå som et museum med troverdighet. Vi har et stort behov for kunnskap innenfor våre strategiske satsingsområder, og våre store utviklingsprosjekt. Det er også kunnskapen om samlingene våre og historien som de representerer som gir oss den nødvendige tyngden for samarbeid i et større faglig felleskap.

Fagkunnskap står også sentralt i forhold til å stadig kunne bringe nytt liv til de relevante deler av historien vår. Det skal være en tett sammenheng mellom forvaltningen av vår kulturarv og våre samlinger, vår forskning og vår formidling. Valg og prioriteringer endres også i den løpende dialogen med det levende samfunnet vi har rundt oss og skal gjøre oss til enhver tid samfunnsrelevante.

Formål

Denne planen er en del av Museum Nords strategiske dokumenter, og er forankret i vår overordnede strategiplan. Det skisserer og beskriver 'Forskning', et av våre fem utviklingsområder i vårt museum og vår organisasjon.

Dokumentet gir både et strategisk syn på vårt arbeid innen forskningsområdet, og den skal også omsette dette i mer praktiske og målbar tiltak som er knyttet til Museum Nords årlige handlingsplan. Denne handlingsplanen vil bli vurdert årlig, mens den strategiske delen av planen vil bli vurdert i samme syklus som Museum Nords strategiplan.

Dokumentet er hovedsakelig ment som et arbeidsdokument for Museum Nord. I tillegg gir det våre interessenter et innblikk i vår tenkning og planlegging – som blant annet våre tilskuddsgivere, Norsk Kulturråd, Norges Museumsforbund, og andre norske museer.

Dette dokumentet finnes både på norsk og engelsk fordi vi ønsker at vårt nettverk innenfor forskning også skal utvikle seg internasjonalt.

Planen ble vedtatt av Museum Nords styre den 16. September 2020.

Situasjonen for forskning ved Museum Nord

Museum Nords ansatte produserer ny kunnskap og forsker regelmessig. Flere av våre ansatte har høyere utdannelsesgrader og andre relevante kvalifikasjoner. Mens vi jobber kontinuerlig med og på materialer som kan klassifiseres som forskning, deltar i nettverk og leverer store innovasjonsprosjekter, har vi så langt ikke klart å anerkjenne eller dokumentere dette på riktig måte. Med denne planen vil vi rette opp denne situasjonen og aktivt skape et forskningsmiljø i Museum Nord. Vi trenger å få en økt bevisstgjøring om hva som er kunnskapsproduksjon i Museum Nord, og få dette omsatt til forskning.

Vi vil endre vår organisasjonskultur for å gjenkjenne hva som er kunnskapsproduksjon og forskning, og hvordan vi kan gjøre arbeidet vårt på dette området mer offentlig.

Forskningsbegrepet hos oss

Museum Nords definisjon av forskning er nøye tilpasset de norske myndighetenes retningslinjer for museer.

Forskning er en av museenes kjerneoppgaver. Dette slås blant annet fast i statsbudsjettet for 2018: «Forskning og kunnskapsutvikling anses som en av de sentrale oppgavene ved norske museer. For at museene kan drive meningsfull innsamlings-, dokumentasjons- og formidlingsvirksomhet, må de utvikle et faglig grunnlag som er etablert gjennom egen forskning.»¹

«Forskning og kunnskapsutvikling ved museene er et nødvendig faglig grunnlag for innsamling, dokumentasjon og formidling. Et delmål vil være økt forskningssamarbeid, både i museumsnettverket og mellom museene og forskningsmiljøer i kunnskapssektoren.»²

For Museum Nord **er forskning** en systematisk prosess som skal gi økt og ny kunnskap.³ Forskning bruker ulike metoder: fra studier, som litteraturgjennomgang, undersøkelse og utforskning til eksperimentering og testing.

Vi skiller mellom tre typer forskning⁴

- Grunnforskning er eksperimentell eller teoretisk aktivitet uten spesiell anvendelse eller bruk.
- Anvendt forskning er forskning utført for spesifikke praktiske mål eller anvendelser. Anvendt forskning kan bruke alle metodene nevnt ovenfor.
- Utviklingsarbeid er systematisk aktivitet som bruker kunnskap fra forskning og praktisk erfaring, og som er rettet mot å produsere nye eller betydelig forbedrede materialer eller fasiliteter. Den kan også brukes til å introdusere nye eller betydelig forbedrede prosesser, systemer og tjenester.

Museum Nord er ikke en forskningsorganisasjon, men en organisasjon som skaper kunnskap og bruker forskning for å øke kvaliteten på formidlingen for publikum. Derfor investerer vi bare i de to sistnevnte typene forskning. All forskning utført av Museum Nord må gjelde for kjernearbeidet vårt (samlingsforvaltning, formidling, tematisk arbeid) eller drive vår utvikling fremover (prosjekter).

«Museumsforskning som begrep rommer forskning både *i, på* og *om* museer, samt spørsmålene knyttet til dette, uavhengig om den skjer ved et museum eller i vitenskapelige miljøer utenfor. Begrepet reflekterer utgangspunktet for å drive forskning i museumsinstitusjonene og mangfoldet av tematikker og praksiser knyttet både til museene som forskende institusjoner, museenes brede forskningsområder og museene som forskningsfelt.»⁵

---

¹ Kulturrådet, 2018

² Sentralt styringsdokument 2008-9, St.meld. Nr. 49: *Framtidas museum. Forvaltning, forskning, formidling, fornying*

³ Evaluering av et spørreskjema sendt til alle ansatte, august 2020

⁵ Utvalg for museum og forskning *Vilje til forskning - museumsforskning i Norge i det 21. århundre Rapport, 2020, p.16*

Vi foretar vår egen forskning innen kultur- og naturarv der det kreves – rundt samlingen vår, landskapet vårt, samfunnene våre, tematiske områder vi identifiserer eller utviklingsprosjektene våre. Kunnskapsproduksjon i Museum Nord er en helt nødvendig leveranse inn i formidling av kunnskap og er nært knyttet til kvalitetssikringen av vårt tilbud og våre produkter. Både våre konservatorer og professor II-stillinger er sentrale i utviklingen av ny kunnskap og publisering.

Vår egen forskning er tett knyttet til våre tematiske områder av strategisk utvikling i historiske fag:

- Fiskeri, kystkultur og marine ressurser
- Vikingtid
- Bergverk og jernbane
- Sjøfart, handel og maritim infrastruktur
- Samfunnsutvikling

I tillegg har vi identifisert undersøkelsesområder som skjærer over disse temaene, overlapper eller understøtte dem. Vi kaller dem 'horisontale prinsipper':

- tverrfaglige emner: geologi, marinbiologi, økologi, meteorologi, klimaforskning, antropologi, sosiologi osv.
- Landskap: perspektiv på å se
- Kunst: et medium / uttrykksmetode
- Klimaendringer / bærekraft

I Museum Nord **inviterer vi andre til å bidra med forskningen sin**. Vi bestiller ny forskning gjennom prosjektarbeid, vi inviterer til akademiske bidrag fra universiteter, vi samarbeider og tar aktivt del i nettverk som bidrar til ny kunnskap.

Museum Nord har ofte vært studiested for forskere som undersøker turisme, kultur eller arkeologi. **Museum Nord som forskningsobjekt** bidrar med kildemateriale, personalets tid, gjestfrihet og dokumentasjon som andre kan undersøke. Regeringens utvalg for forskning i museer har akkurat levert en rapport som stiller viktige spørsmål om hva museer kan tilby: «Hvilke roller har de i samfunnet, historisk og i dag? Hvordan kan museene utfordre og inkludere? Hvordan kan man forstå museenes innretning og utvikling og hva slags tenkning er de et uttrykk for? Slike og lignende spørsmål er ikke bare interessante i en allmenn, humanistisk og samfunnsvitenskapelig diskurs, de er også interessante for politikkutforming på feltet.»⁶ Denne aktiviteten og dens resultater styrker vårt omdømme, og den kan spille en rolle i vår interne organisasjonsutvikling.

Visjon

Om ti år vil Museum Nord bli anerkjent for sitt bidrag til forskning innen ulike museale felt og historiske emner. Vår forskning vil bli anerkjent og innflytelsesrik.

---

⁶ Utvalg for museum og forskning *Vilje til forskning - museumsforskning i Norge i det 21. århundre Rapport, 2020, p.16*

Museum Nord vil tjene sine lokale og regionale samfunn ved å samle lokal kunnskap om livet her i nord, ved å engasjere lokalbefolkningen og ved å levere produkter og programmer av høy kvalitet til skoler, grupper og alle som er interessert i vårt arbeid. Vi tilbyr våre tjenester og får kunnskap tilbake.

Museum Nord vil bygge sin merittliste av prosjekter med høy kvalitet. Museum Nord vil være ha et godt nettverk lokalt, regionalt og nasjonalt, og vil spille en aktiv rolle i diskursen og utviklingen av museumssektoren. Vi vil også være en aktiv aktør og en ledende partner for internasjonale prosjekter som bidrar til forskning og utvikling (fornyning) og bygger videre på vårt internasjonale nettverk.

Mål

Vi har identifisert tre hovedmål som forklarer hvorfor forskning er viktig for Museum Nord. Disse målene er tilpasset vår forrige forskningsplan (2015) slik at vi kan bygge på det eksisterende forskningsarbeidet som Museum Nord har gjennomført.

1. Koble aktiv kunnskapsproduksjon til all formidlingsaktivitet og samlinger. Dette betyr at vi vil
  - a. bruke forskning til å understøtte arbeidet vårt og samlingene våre
  - b. bruke forskning for å understøtte produksjonen av alt formidlingsmaterieell fra utstillinger til offentlige programmer.

2. Vedlikeholde og utvikle våre lokale, regionale, nasjonale og internasjonale nettverk for å fremme vår kunnskap og dele den med andre. Dette betyr at vi vil
  - a. låse opp vår kollektive forståelse av fortid og nåtid i Nord-Norge og dele den med andre nasjoner og kulturer
  - b. verdsette lokal kunnskap og anerkjenne dette som en viktig del av vår kultur – vi samler og formidler immaterieell kulturarv
  - c.

3. Bidra aktivt til forskningstiltak og prosjekter for å drive vår egen og andres utvikling fremover. Dette betyr at vi vil
  - a. fremme forskning av høyeste kvalitet av eget personale
  - b. støtte andres forskning
  - c. knytte vår egen forskning til våre store utviklingsprosjekter
  - d. publisere vår egen forskning og forskning som Museum Nord er en del av eller deltar i
  - e. opprettholde og bygge partnerskap og samarbeid, f.eks. gjennom å formulere problemstillinger for mastergradstudenter og gi tett oppfølging
  - f. bruke forskning for å fremme vår organisasjon (organisasjonsutvikling)
  - g. være en naturlig base for forskere som ønsker å komme og drive forskning på oss eller på miljøet vårt

Resultatene av vår forskning

Hvis vi forsker godt, og målene våre er forankret i handlingsplanen vår, vil vi nå vår visjon og vi vil være et relevant museum. På veien vil vi få kunnskap, ferdigheter og en portefølje av beste praksis som kan deles og utvikles videre. Kunnskap åpner dører.

Vi vil

- Være relevante i dag – vi øker vår kunnskap og andres. Vi vil ikke være redde for å reise vanskelige spørsmål
- Presentere gyldig og oppdatert informasjon til publikum gjennom utstillinger, utvikling av samlinger, digitale produkter og offentlige programmer med forskning
- Bruke forskning som en byggestein innenfor våre rammer for Fornyning, Forvaltning, Formidling og Forretning
- Dele kunnskap og beste praksis med andre
- Målbare kunnskap inn i den politiske debatten, dette vil si å påvirke andre
- Forbedre vår praksis (intern organisasjonsutvikling, ferdigheter)
- Publisere vårt arbeid
- Styrke omdømmet

Organisering av forskning

I vårt forskningsarbeid følger vi de gjeldende nasjonale og internasjonale politiske føringer og internasjonale retningslinjer, som for eksempel ICOMs. Vår forskning følger *Museumsforbundets etiske retningslinjer*.

Vår tilnærming og metodikk

Prosess med å definere fokus og oppgaver

- Forskningslederen fører en tett dialog med regiondirektørene og **vurderer behovet** til hver avdeling som i organisasjonen ønsker å påta seg forskningsoppgaver som er i tråd med vår strategi. Denne kartleggingsøvelsen vil deretter bli delt med FoU og lederne. Dette er en gjensidig prosess med utvikling og evaluering.
- Forskningslederen fører en tett dialog med de andre FoU-ansatte for å sikre at forskningen vår ledes av aktuelle store prosjekter, av våre temaer og av samlingen. Det er viktig at **fokuset på spesifikke områder, temaer og regioner balanseres** over tid.
- Forskningslederen blir informert om **eksterne prosjektmuligheter** og – hvis forslaget er tilpasset Museum Nords strategi – vurderer sammen med avdelingsledere muligheten for å bidra til slike muligheter.
- Etter kartleggingsøvelsene ovenfor **formulerer vi spesifikke forskningsspørsmål** for å lede vårt arbeid. Disse forskningsspørsmålene må være fokuserte og relevante, så vel som spesifikke og målbare. Gode forskningsspørsmål burde ha svar på
  - Hvorfor tenker vi på dette spørsmålet nå?
  - Hvem er resultatet av forskningen for, og hvordan utvider den Museum Nords kunnskap?
  - Hva vil denne forskningen hjelpe oss med å oppnå når den er ferdig?

Organisering av forskningsarbeid og oppgavedistribusjon

- Vi **tilbyr forskningsoppgaver til våre ansatte** og støtter dem i deres forskningsarbeid. Dette inkluderer dannelsen av ad-hoc forskning og prosjektgrupper.
- Vi **bestiller ekstern forskning** der finansiering gir oss mulighet til å gjøre det. MN vil jobbe tett med universiteter i Norge og internasjonalt samt med andre museer for å drive, støtte og fremme museologisk og historisk forskning. Der det er relevant, vil vi involvere forskningsmottakere, mottakere og medlemmer av publikum i forskningsprosessen. Disse partnerskapene vil bli tilrettelagt og muliggjort av forskningssjefen.
- Vi **samler relevant ekstern forskning** som informerer og fremmer arbeidet vårt. Mye av kunnskapen som skapes i våre regioner blir ført tilbake til de eksterne forskningsorganisasjonene eller til en internasjonal forskningsarena. Vi vil innføre tiltak for å beholde og formidle kunnskapen som produseres her, der vi bor og jobber.
- Vi tildeler ansatte som skal **bidra aktivt til eksterne nettverk** og mate læringen tilbake i organisasjonen

Planlegging, evaluering og PR

- Hvert år **forny vi tiltakene innen forskning** for denne strategien og integrerer den i Handlingsplanen. Alle målbare forventede **resultater** er representert i Handlingsplanen.
- Hvert år **måler og evaluerer** vi forskningsarbeidet vårt og lærer av denne evalueringen.
- Gjennom året **markedsfører vi resultatene av vårt forskningsprogram** for aktuelle interessenter, støttespillere og publikum.
- Vi **publiserer** resultatene våre – se kategorier i CRISTIN hva vi anser som medier for publisering.

Måling av suksess

Det er viktig at Museum Nord leverer sine forskningsmål. Formuleringen av spesifikke handlinger, forskningsspørsmål, sette av nødvendige personalressurser til prosjekter og publikasjoner vil være grunnlaget for å måle suksess.

Vi tar sikte på å oppnå følgende

- En rekke **personalpublikasjoner** og annet relevant materiale lastet opp til CRISTIN: Vi tar sikte på å oppnå et årlig mål med bøker, utstillingskataloger og fagfelleverderte artikler eller artikler skrevet av nåværende museumspersonale og Museum Nord-støttede studenter der disse er resultatet av Museum Nord-prosjekter. Vi anser også andre formater og medier som publisering.
- Vi dokumenterer våre **samtaler, offentlige bidrag og utstillinger**, og publiserer dem også i CRISTIN.
- Museum Nord ønsker å sikre at personalet har tilstrekkelig kompetanse og erfaring og tid til å utvikle og levere forskning og veilede forskningsprosjekter av høy kvalitet. **Rekruttering og karriereutvikling** spiller en viktig rolle i ressursene til forskningsprogrammet vårt.
- Vi vil føre **oversikt over ekstern forskning** som utføres på samlingen vår og vårt område, og resulterende publikasjoner og andre utdata, som f.eks. rådata.
- Vi vil søke **ekstern finansiering** for forskning, med en andel av finansieringen som bidrag til eksisterende lønn eller andre kjernekostnader, og potensielt utstillingskostnader.

- Vi måler **samarbeidsaktiviteter** med andre organisasjoner og - når det er mulig - måler vi effekten av samarbeid, for eksempel å skape ny kunnskap, muligheter for ansatte som publisering, kunnskapsoverføring eller læring.
- Selv om ovennevnte tiltak hovedsakelig er kvantitative, vil vi også **undersøke kvalitative tiltak**. Dette kan omfatte områder som f.eks. bidraget som forskning gir for å øke kvaliteten på utstillingene våre, offentlige arrangementer, digitale produkter og publikasjoner; og bidraget det gir for å forbedre hvordan vi konserverer, dokumenterer og lagrer samlingen – eller hvordan vi utvikler organisasjonen vår.